

Klassisk[®]

CHRISTIAN THIELEMAN

KARI FRISSELL

TRULS MØRK OG
EIVIND GULLBERG JENSEN

EVENTYRET OM ATONALITETEN

ANGELA GHEORGHIU

JAGA JAZZIST GÅR KLASSISK

EKSKLUSIVT INTERVJU MED

RAGNHILD
HEMSING

3/2012 · 14. årgang · kr 79,- inkl. mva

NYTT PÅ CD · NYTT PÅ DVD · NYE BØKER

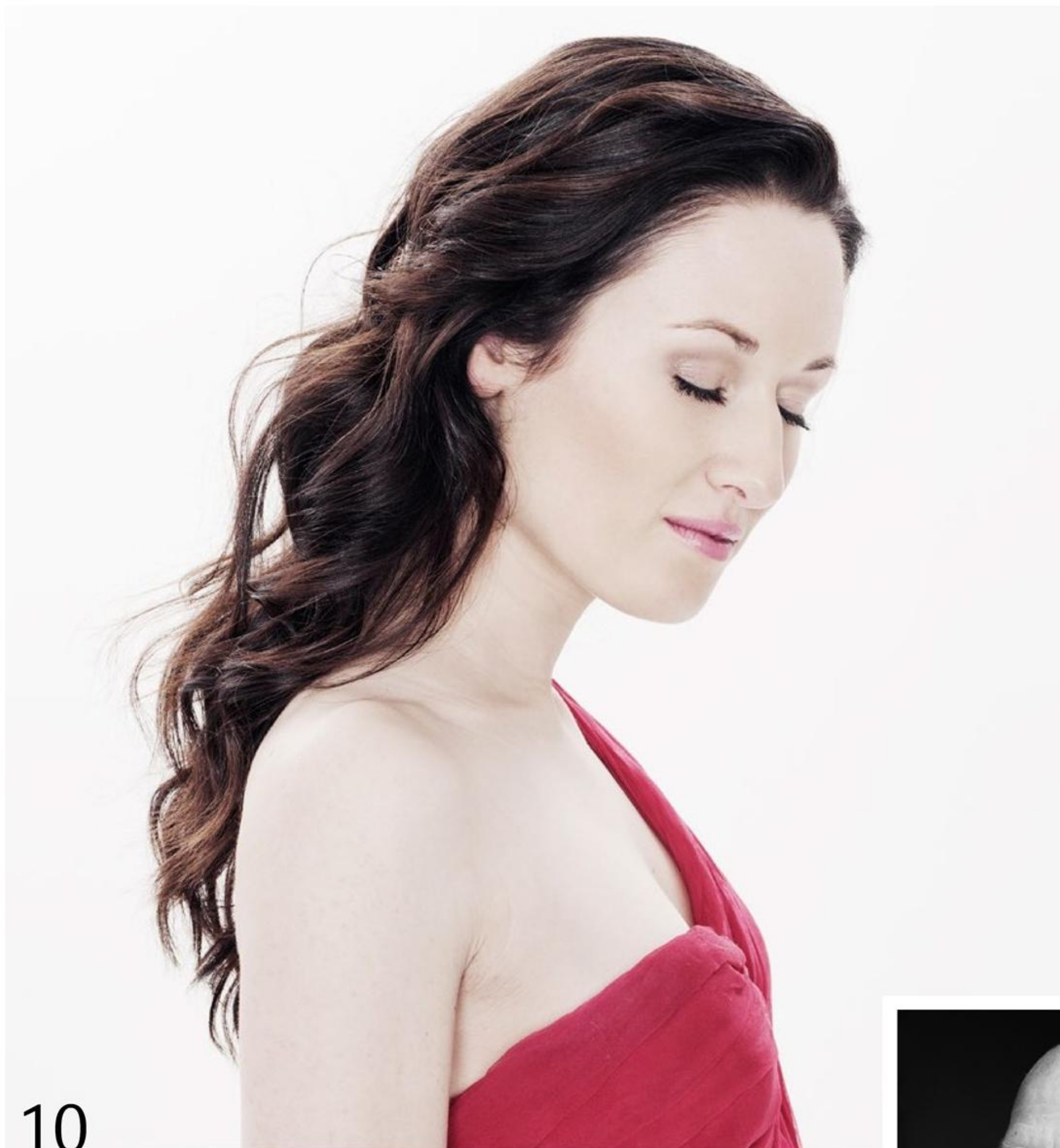

Foto Thor Østbye

10

innhold

50

Foto Oslo-Filharmonien

Foto Erik Berg

24

Foto Thomas Olsen

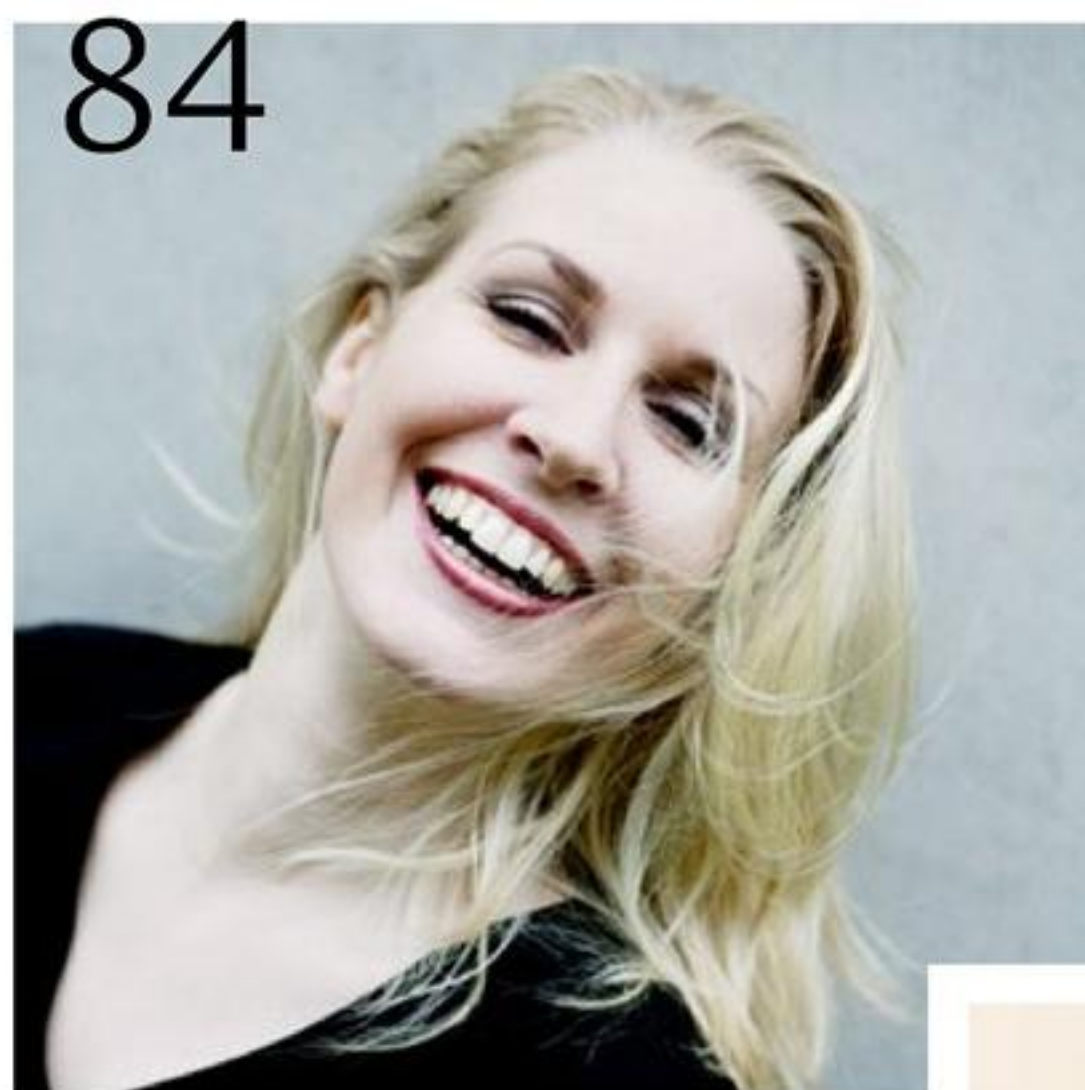

Foto Alf G. Andersen

Foto Decca/James McMillan

10 Ragnhild Hemsing

- 16 Christian Thielemann i Dresden og Baden Baden

24 Kari Frisell – Takk for musikken

- 32 Noter og unoter
- 40 Novelle: Verdens mest innspilte
- 42 Fernanda Sparre Smith – en dansepionér
- 46 En vanlig dag på jobben

50 Norske profiler i Oslo-Filharmonien

- 54 Eventyret om atonalitet
- 56 Fremtiden ligger hos de unge
- 60 Folkemusikk og ideologi

- 62 Gheorghiu – en ekte diva

- 66 Nytt på CD

76 Jazzister med symfonisk suksess

- 78 Music in Motion
- 82 *Requiem* – Underveis

84 Kvinne i mannsbastion

- 88 Rom for toner i Hong Kong

90 En kontratenor å lytte til

- 94 Bøker om musikk
- 96 Nytt på DVD

Sjefredaktør: Mona Levin · **Redaksjonsråd:** Marit Gaasland, Hilde Holbæk-Hanssen, Mona Levin · **Skribenter:** Alf G. Andersen, Martin Anderson, Ole Aastad Bråten, Piera Anna Franini, Marit Gaasland, Ida Habbestad, Maren Kvamme Hagen, Hilde Holbæk-Hanssen, Norman Lebrecht, Mona Levin, Ida Svingen Mo, Thomas Erma Møller, Bjarne Nørum, Raphael Mostel, Jostein Pedersen, Fredrik Rütter · **Konsulent:** Ketil Gjessing · **Grafisk produksjon:** Aker-Iversen design AS
Forsidefoto: Thor Østbye · **Illustrasjon:** Sarah Horne · **Foto:** Thor Østbye, Trygve Indrelid, Andrea Krempfer/Festspielhaus Baden-Baden, Matthias Creutziger, Erik Berg/Den Norske Opera, Sturlason, Forsvarsbygg, Hugo Glendinning, Benjamin Ealovega, Åsa Maria Mikkelsen, Marek Vogel/ECM Records, Jaka Ivanc, Viola Berlanda, Fabiana van Lente, Bjørn Bertheussen, Hardanger Musikkfest, Nicho Södling, Sara Johannessen/Nobels Fredssenter, Erik Dyrhaug/NRK, Norsk Dansesentrum, Margrethe Kvalbein, Mat Hennek, Morten Krogvold/Virgin Classics, Hilde Holbæk-Hanssen, Oslo-Filharmonien, Priska Ketterer/Luzern-festivalen, Marco Borggreve, Franca Pedrazzetti, Bundesarchiv Deutschland/Max Ehlert, Gabriel Hennessey, Cosmin Gogu, Thomas Olsen, Sean Lewis, Roger Fossaas, MIC/Lisbeth Risnæs, Alf G. Andersen, Maren Kvamme Hagen, DECCA/James McMillan m.fl. · **Henvendelser til redaksjonen:** e-post: klassisk@mezzomedia.no eller Klassisk Musikkmagasin, Pb. 11, 3201 Sandefjord · **Annonser:** Morten Olsen, e-post: morten@mezzomedia.no · **Trykk:** 07 Gruppen AS · **Ansvarlig utgiver:** Mezzo Media AS, Morten Olsen – Tlf.: 33 42 15 75, Fax.: 33 42 15 71 · **Abonnement:** klassisk@mezzomedia.no eller Klassisk Musikkmagasin, Pb. 11, 3201 Sandefjord

Tekst Piera Anna Franini

Foto Gabriel Hennessey og Cosmin Gogu

STOLT DIVA

ANGELA GHEORGHIU KOMBINERER DET UTSØKTE OG DET PRAGMATISKE, INTELLEKTUELL NYSGJERRIGHET OG MARKEDSFØRING. HUN ER EN STRÅLENDE, VULKANSK, KONFRONTASJONSVILLIG SCENELØVINNE SOM IKKE TAR FEM ØRE FOR Å VENDE RYGGEN TIL EN VANSKELIG REGISSØR ELLER OPERASJEF. TITTELEN HUN HAR GJORT SEG FORTJENT TIL, DIVA, SETTER HUN MEGET HØYT, OG UTNYTTER DYKTIG FRUKTENE AV DEN.

Til tross for dette og i henhold til loven om gjengjeldelse, passer hun meget godt til rollene som undertrykte kvinner, som dem i Giacomo Puccinis og Giuseppe Verdis operaer. Grunnen er at i publikums forestillingsverden representerer den rumenske sopranen Angela Gheorghiu (nettopp fylt 48 år) Mimi, Tosca og Traviata. Glamour, stemme og historiske hendelser (hun vokste opp i Romania i Ceausescus diktator-tid), hennes privatliv (hun er tenoren Roberto Alagnas eks-kone), bidrar alt sammen til utformingen av en usedvanlig personlighet, en av de meget få som den noe slitne opera-verdenen har råd til å stille ut. En komplett prima donna, som alltid har vært seg sin rolle bevisst.

– Som ung pike tilbrakte jeg adskillig tid foran speilet, og en dag da jeg kom for sent på skolen, bemerket læreren ironisk: «Se, her kommer hennes Casta Diva!» Jeg var antagelig rundt atten år. Vi lo alle sammen, selvfølgelig, men samtidig ble jeg ganske klar over at jeg hadde fått et spesielt talent og at jeg var forskjellig fra mine medelever, innrømmer hun så åpent at det setter hennes ubeskjedenhet i et annet lys.

KM møtte Gheorghiu i Firenze, dagen etter konserten der hun ble nominert til UNESCO-ambassadør. Hun hadde ikke sovet om natten.

– Jeg får aldri sove etter en forestilling fordi jeg har for mye adrenalin å kvitte meg med. Dette har jeg lært meg å leve med, sier hun, og setter på seg mørke filmstjernebriller for å skjule de litt trette øynene.

MED ALAGNA IGJEN

Etter intervjuet flyr hun til London til prøvene på *La Bohème* i Covent Garden. Det er ikke noen vanlig *Bohème*, men en som ble satt i scene for over tyve år siden og som ledet til hennes møte med uvanlige kunstnersinn og videre til hennes egne store prestasjoner – de som fortsetter til denne dag. Det var nettopp på denne scenen, og i Puccinis navn, at Gheorghiu møtte tenoren Roberto Alagna. Et stormende forhold som

nokså raskt endte i brudd, men som nå er gjenopprettet – iallfall profesjonelt.

I tillegg til *Bohème* skal de synge mye annet sammen. I regi av Nicola Luisotti, synes Gheorghiu&Alagna-prosjektet å nærme seg en forsoning. Neste år debutterer hun i rollen som Manon Lescaut mot Alagna i San Francisco-operaen. I april i år, i Teatro Colón i Buenos Aires, debuterte de sammen i et konsertprogram, til stormende begeistring. Var det tapt lidenskap som flammet opp, eller forretningsforbindelsen?

– Mye har vært skrevet om oss og mye har vært meddelt i media. Vårt privatliv tilhører oss. Vi har hatt våre uoverensstemmelser, men i operaens verden er vi fremdeles det eneste paret som har stått for så mange felles

produksjoner – og mange andres partnerskap og samarbeid har bare vart gjennom en eneste forestilling. Vi har arbeidet hardt og kommer til å fortsette med det, og Roberto og jeg er fremdeles meget gode venner. Selv i våre mest kritiske tider hadde vi daglig kontakt. Når du elsker noen, hvordan kan du egentlig sette punktum? Jeg forstår ikke hvordan andre par klarer helt å avslutte et forhold og barrikadere seg bak en vegg, til og med ende med å hate hverandre.

Hm ..., er den temperamentsfulle Gheorghiu, den instinktive og selv-sikre operadivaen, blitt fornuftig?

– Jeg er blitt klokere med årene. Jeg er nå klar over at det er bra å være i harmoni med verden. Etter tyve års

Foto Cosmin Gogu

karriere, mener jeg at jeg bevist noe, og det har gitt meg ytterligere selv-tillit. Tross alt, jeg har alltid hatt stor glede av operaens verden, og jeg må innrømme at jeg har vært *puslet* mye med.

– Hvordan er ditt forhold til de andre stjernene – Bartoli, Fleming og Netrebko, for eksempel?

– Spesielt til dem har jeg et godt forhold. Vi bor langt fra hverandre, men vi snakker i telefon, skriver meldinger osv. Når vi har anledning, går vi på hverandres konserter. Egentlig

må jeg si at menn er mye mer konkurrerende enn kvinner, og er mye mer opptatt av hva andre menn gjør, sier Gheorghiu, utrolig nok i Zen-stil.

– Vi gjennomgår nå en bestemt historisk periode, hvor vi som er rundt 40, kalles «de unge», men det bryr vi oss ikke om, fordi vi tross alt kler oss og tenker som 30-åringer før i tiden. Uansett tror jeg at modenhet har satt sitt preg på oss, og jeg har aldri før følt meg så sikker på at de menneskene som tiltrekkes av oss, gjenspeiler hvordan vi er og vår sinnsstemning.

SELVSTENDIGHET

Ser vi bort fra de metaforiske sidene, finnes det ett aldri sviktende karaktertrekk i Gheorghius personlighet: hennes karrieremessige selvstendighet. Det er i allfall hva som sies om henne.

– Jeg har aldri ønsket noen coach eller lærer utover mine første. Da jeg var atten var min forståelse av dette så god at jeg senere alltid har fulgt mitt eget instinkt i valget av mine forskjellige roller, kunstneriske medspillere, datoer og steder. Jeg har alltid gjort ting selv, forteller hun – og i sommer har hun også debutert som lærer med mesterklasser i Italia. Hva er det første rådet hun gir lovende unge kunstnere?

– Det viktigste er å finne den riktige læreren. Det finnes ikke noe sånt som den ideelle lærer eller student; bare det magiske i møtet mellom dem. Studenter bør passe seg for lærere som preker fra en talerstol. Jeg har herlige minner om Georg Solti. Han sa med en gang at jeg skulle bruke fornavnet hans, og gjorde alt han kunne for at vi unge skulle føle oss vel. Dessuten er studenter og lærere laget av samme stoff, og vi må alle arbeide mot et felles mål. Jeg holder ikke ut de bitre lærerne som skriker for å tvinge sine meninger på deg. Du kan bare være god i denne jobben hvis du har respekt for deg selv og andre. Og på toppen av det, må du legge inn mye lidenskap.

– I de senere år er miljøet blitt noe mindre tøft, ikke sant?

– Jo, avgjort. Bare tenk på den nye dirigentgenerasjonen, for eksempel. Nå snakker de med musikerne og opptrer mer taktfullt. De som pleide å bruke pisken, har nå lagt den bort, og prøver heller å finne motivasjon for sine kunstnere.

STORE OPPGAVER

Den vakre og fascinerende Gheorghiu, som nærmer seg de femti, plastrer for tiden gamle sår. Nå i høst har hun vendt tilbake til La Scala for å synge i *La Bohème* i Franco Zeffirellis regi. De to har hatt noen rasende sammenstøt før i tiden, men nå snakker hun begeistret om ham: «Han er fremdeles stor og bedårende!» Neste høst blir det mye i Amerika: Først en konsert med René Pape, dirigert av Valerij Gergijev, i Carnegie Hall i New York, deretter *Tosca* i Chicago og San Francisco under Nicola Luisottis ledelse. Sesongavslutningen er en konsert i Kreml, 16. desember.

– Når vi snakker om Øst-Europa, hva husker du fra Ceausescu-perioden i Romania?

– Vel, de tomme butikkene, selvsagt, og de nettene du måtte stå opp klokken to og stille deg i kø for å få kjøpt 200 gram sukker, men også forventningene fra så mange mennesker, spesielt mine lærere. De følte alle at jeg kunne få anledning til å reise ut av landet, og følgelig bli Romanias ambassadør i utlandet. Faktisk har jeg arbeidet mot dette idealet, fordi jeg følte at jeg hadde en misjon. Jeg var heldig som møtte de riktige menneskene, og de ansporet meg til alltid å yte mitt beste og slik bygge opp den nødvendige tryggheten på at jeg kunne stole på mitt naturtalent. ●

Oversatt fra engelsk av Mona Levin

PIERA ANNA FRANINI fra Milano er musikkritiker og journalist i den store italienske avisen «il Giornale». Hun skriver for magasiner som *Vanity Fair* om hjemlige og internasjonale hendelser innen klassisk musikk, kultur og underholdning.